

DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse Sociale bescherming en artikel 59 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019, wat betreft BelRAI en de verwerking van persoonsgegevens.
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Dit ontwerp van decreet beoogt een aantal noodzakelijke aanpassingen en toevoegingen aan te brengen aan het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse Sociale Bescherming en artikel 59 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 met het oog op de verwerking van persoonsgegevens. Een aangepaste regelgeving dringt zich op in het kader van het verwerken van BelRAI-gegevens met het oog op het toezicht op de naleving van de erkennings- en financieringsvoorwaarden door de zorgvoorzieningen, het voeren van een kwaliteitsbeleid aan de hand van indicatoren en groepsstatistieken uit de BelRAI-gegevens en het bepalen van een programmatieplanning aan de hand van BelRAI-gegevens. Verder wordt in het VSB- decreet een verduidelijking aangebracht rond de aanrekening van de dossiertaks bij de instelling van een administratief beroep tegen de BelRAI- indicatiestelling. Dit naar aanleiding van het arrest van het Grondwettelijk Hof 2023/112 van 20 juli 2023.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK

STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Dit ontwerp van decreet betreft wetgevingstechnische en inhoudelijke aanpassingen binnen het beleidsveld gezondheids- en woonzorg, inhoudelijk structurelement woonzorg en eerste lijn, en het beleidsveld sociale bescherming, inhoudelijk structurelement sociale bescherming. Naar aanleiding van een nieuwe gegevensverwerking binnen het Departement Zorg is gebleken dat het artikel 59, §5, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 niet voldoet aan de vereisten welke worden gesteld aan een regelgevende basis voor de verwerking van persoonsgegevens, als vermeld in de algemene verordening en het artikel 22 van de Grondwet. Een regelgevend kader voor de verwerking van de persoonsgegevens van zorggebruikers enerzijds en personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders anderzijds drong zich op in het kader van de implementatie van het BelRAI-

instrumentarium. De verwerking van deze persoonsgegevens door het Departement Zorg is essentieel in het kader van één van de volgende algemene doeleinden: (1) Het uitvoeren van en het toezicht op een kwaliteitsbeleid aan de hand van indicatoren en groepsstatistieken uit de BelRAI-gegevens, (2) het bepalen van een programmatieplanning aan de hand van deze BelRAI-gegevens en (3) het nemen van beleidsmaatregelen om de Vlaamse Sociale Bescherming te versterken aan de hand van BelRAI-zorgzwaarte-indexen en BelRAI-resultaten.

Verder wordt in het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming een verduidelijking aangebracht rond de aanrekening van de dossiertaks bij de instelling van een administratief beroep tegen de BELRAI- indicatiestelling. Dit naar aanleiding van het arrest van het Grondwettelijk Hof 2023/112 van 20 juli 2023.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

De Vlaamse Regering hechtte haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet en bijhorende memorie van toelichting op 13 oktober 2023 (VR 2023 1310 DOC.1315/1) met het oog op het inwinnen van het advies van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en het advies van de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens en de Gegevensbeschermingsautoriteit.

Het advies van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin werd bekomen op 16 november 2023.

Het advies nr. 2023/127 van de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens werd bekomen op 17 november 2023.

Het advies nr. 165/2023 van de Gegevensbeschermingsautoriteit werd bekomen op 18 december 2023.

Na verwerking van de adviezen hechtte de Vlaamse Regering opnieuw haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet en bijhorende memorie van toelichting op 12 januari 2024 (VR 2024 1201 DOC.0011/1) met het oog op het inwinnen van het advies van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen.

De Raad van State heeft zijn advies nr. 75.357/3 uitgebracht op 22 februari 2024.

1. Bespreking advies van de Raad van State

a. Verwerking van persoonsgegevens

De Raad van State kan instemmen met de motivering van de bewaartermijn van maximaal vijftig jaar voor de verwerking van de persoonsgegevens van de personen die een indicatiestelling kunnen afnemen als vermeld in het ontworpen artikel 49, §3/3, van het decreet van 18 mei 2018, maar wijst er wel op dat de noodzaak voor de bewaring van de persoonsgegevens van de indicatiesteller stopt wanneer de loopbaan van de indicatiesteller (eerder) ten einde komt (randnummer 4.1). Met deze opmerking van de Raad van State kan worden ingestemd. De persoonsgegevens zullen niet meer bewaard worden als de loopbaan van de indicatiesteller ten einde komt.

De Raad van State geeft aan dat de bewaartermijn voor de persoonsgegevens van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders van de woonzorgvoorzieningen en verenigingen (artikel 10, 3°, van het voorontwerp) haar instemming kan krijgen op voorwaarde dat minstens in de memorie van toelichting wordt toegevoegd dat de bewaartermijn van de persoonsgegevens van een vrijwilliger, verenigingswerker of bestuurder maximaal vijftig jaar bedraagt, wanneer deze vrijwilliger, verenigingswerker of bestuurder gedurende vijf jaar aansluitend op een eventuele 45-jarige loopbaan

als personeelslid van de desbetreffende woonzorgvoorziening of vereniging actief is. Indien een vrijwilliger, verenigingswerker of bestuurder evenwel geen personeelslid is geweest of minder dan 45 jaar als personeelslid in dienst was, moet in de memorie van toelichting worden verduidelijkt dat de bewaartermijn afloopt samen met de activiteit als vrijwilliger, verenigingswerker of bestuurder. De Raad van State stelt dat eventueel kan worden overwogen om een bepaling toe te voegen waarin wordt geregeld dat de gegevens in elk geval worden bewaard tot maximaal vijf jaar na het einde van de activiteit, met een maximum van vijftig jaar (randnummer 4.2). De suggestie van de Raad van State om de bepaling in het ontwerp van decreet te verduidelijken wordt gevolgd. Het artikel 10, 4° (oud artikel 10, 3°) wordt in die zin aangepast.

De Raad van State merkt op dat de verantwoording voor de bewaartermijn in de memorie van toelichting met betrekking tot de gepseudonimiseerde gegevens die worden verzameld in het kader van een afnemen van een BelRAI-indicatiestelling (artikel 3, 5° van het ontwerp van decreet) onvoldoende is. De huidige motivering is slechts een standaardbepaling die in elk geval van verwerking van gezondheidsgegevens zou kunnen worden gebruikt. Een meer omstandige motivering moet worden opgenomen (randnummer 4.3). In de artikelsgewijze bespreking van artikel 3 in de memorie van toelichting werd een meer omstandige motivering opgenomen.

De Raad van State maakt een gelijkaardige opmerking voor wat betreft de verantwoording van de bewaartermijn van de persoonsgegevens van de personeelsleden, de vrijwilligers, de verenigingswerkers en de bestuurders van woonzorgvoorzieningen en verenigingen (artikel 10, 1°, van het voorontwerp). Ook hier moet volgens de Raad van State de bewaartermijn meer omstandig te worden verantwoord (randnummer 4.4). In de artikelsgewijze bespreking van de memorie van toelichting werd naar aanleiding van deze opmerking van de Raad van State een bijkomende motivering opgenomen.

De Raad van State wijst er met betrekking tot “de gegevens van socio-economische, levensbeschouwelijke en culturele aard”, vermeld in het ontworpen artikel 49, §9, eerste lid, van het decreet van 18 mei 2018 op dat op dat het beginsel van minimale gegevensverwerking, zoals vervat in het artikel 5, lid 1, c), van de AVG moet worden gerespecteerd. Hiertoe zal het nodig zijn om een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling uit te voeren aangezien het voorontwerp aanleiding zal geven tot een “grootschalige verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 9, lid 1, AVG” (randnummer 5). In reactie op de opmerking kan worden geantwoord dat, zoals vermeld in de memorie van toelichting, een gegevensbeschermingseffectbeoordeling zal worden opgemaakt en het beginsel van minimale gegevensverwerking bij de verwerking van de persoonsgegevens zal worden gerespecteerd.

De Raad van State wijst erop dat de delegaties aan de Vlaamse Regering om de persoonsgegevens van de gebruikers, personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders die het Departement Zorg verwerkt nader te preciseren en de regels voor de wijze van verwerking van de gegevens en de vorm waarin en de wijze waarop de gegevens worden uitgewisseld te bepalen, opgenomen in het ontworpen artikel 59, §5, vierde en achtste lid, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 effectief beperkt moeten blijven tot “precisering” en geen betrekking kunnen hebben op de essentiële elementen (randnummer 6). In reactie op deze opmerking van de Raad van State kan er geantwoord worden dat dit inderdaad slechts ‘precisering’ zal betreffen. Bij uitwerking van deze delegaties zullen deze bepalingen ook worden voorgelegd aan de bevoegde toezichthoudende autoriteit en de Raad van State.

De Raad van State geeft aan dat in het licht van het legaliteitsbeginsel van artikel 22 van de Grondwet het voorontwerp van decreet moet voorzien in een meer specifieke omschrijving van de betrokken personen die daadwerkelijk toegang moeten krijgen tot de verwerkte gegevens. Ze verwijst hierbij naar het huidige artikel 59, § 3, tweede lid, tweede zin, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 dat een delegatie bevat die stelt “de Vlaamse Regering specificeert welke personen of instanties toegang hebben tot voormelde gezondheidsgegevens”. Het voorontwerp wijzigt die bepaling niet en voert geen meer specifieke omschrijving in van personen die daadwerkelijk toegang moeten krijgen

tot de verwerkte gegevens. Een dergelijke ruime delegatie in verband met de categorieën van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens staat op gespannen voet met het voormelde legaliteitsbeginsel (randnummer 7). De betrokken delegatie in het artikel 59, §3, tweede lid van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 is verkeerdelijk niet opgeheven. Een bepaling werd toegevoegd aan het ontwerp van decreet die deze delegatie opheft. In het kader van dit decreet zijn de enige personen of instanties die toegang hebben tot de gezondheidsgegevens:

- de woonzorgvoorzieningen, verenigingen, partnerorganisaties en projecten, die overeenkomstig en onder de voorwaarden van het artikel 59, §4 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 gezondheidsgegevens kunnen verwerken van hun gebruikers;
- het Departement Zorg dat overeenkomstig en onder de voorwaarden van het ontworpen artikel 59, §5, tweede lid, gezondheidsgegevens van de gebruiker kan verwerken;
- het Agentschap voor Vlaamse Sociale Bescherming, overeenkomstig en onder de voorwaarden van het ontworpen artikel 59, §5, zevende lid.

b. Dossiertsaks

De Raad van State wijst erop dat wat betreft de bepalingen van de dossiertaks de memorie van toelichting alleen verwijst naar de dalende trend van het aantal administratieve beroepen sinds de invoering van de dossiertaks. Uit het arrest van het Grondwettelijk Hof valt echter af te leiden dat een omstandige motivering van het legitieme doel voorhanden moet zijn voor het de bepalingen tot invoering van een dossiertaks (er moet immers een evenwichtige verhouding bestaan tussen het bedrag van de dossiertaks als financiële drempel en het legitieme doel ervan). De uitleg in de memorie van toelichting volstaat niet als verantwoording. De Raad van State wijst erop dat in de nota Vlaamse Regering de initiële nood aan een dossiertaks wel omstandiger wordt verantwoord en dat deze verantwoording, gelet op het belang in de licht van de beoordeling van de evenredigheid in de memorie van toelichting zelf moet worden opgenomen (randnummer 8). De uiteenzetting uit de nota Vlaamse Regering werd om deze reden toegevoegd aan de artikelsgewijze bespreking van de memorie van toelichting.

c. Andere wijzigingen

In het ontworpen artikel 59, §5, eerste lid, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 werd het woord “personeelsgegevens” vervangen door het woord “persoonsgegevens” naar aanleiding van een opmerking van de Raad van State (cfr. randnummer 10).

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse Sociale bescherming (hierna VSB-decreet) en artikel 59 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 voorziet een aantal wijzigingen in verschillende beleidsdomeinen. Hier wordt een algemene toelichting gegeven over de aanleiding van deze wijzigingen en de impact die ze hebben op deze beleidsdomeinen. Fragmenten van deze toelichting zijn ook terug te vinden in de memorie van toelichting bij dit decreetsontwerp.

1.1.1 Context

De Vlaamse Regering kiest voluit voor het afstemmen van de verschillende zorgzwaarte-inschalingsystemen door het aanwenden van een eenvormig inschalingsinstrument, namelijk BelRAI. De BelRAI-instrumenten zijn een reeks van internationaal wetenschappelijk gevalideerde evaluatie-

instrumenten. Ze zijn gebaseerd op de interRAI-instrumenten die werden vertaald naar de Belgische situatie (BelRAI). De instrumenten brengen het functioneren en de zorgnoden van gebruikers op een gestandaardiseerde en gestructureerde wijze in beeld, telkens op maat van de specifieke zorgcontext. Een BelRAI-indicatiestelling bestaat uit een uitgebreide vragenlijst waarbij zorgverleners aan de hand van gesprekken met de bewoners, familie en zorgverlener informatie verzamelen omtrent de verschillende domeinen van het persoonlijk functioneren, waaronder cognitief, fysiek, psychisch en sociaal en de omgeving. Uit de gegevens die worden verzameld bij het afnemen van een BelRAI-indicatiestelling kunnen verschillende gebruikersgerelateerde resultaten worden berekend, waaronder zorgschalen, cliëntaandachtspunten en zorgzwaarte-categorieën. Deze gegevens kunnen de zorgverlener ondersteunen bij de opmaak van een zorg- en ondersteuningsplan of toelaten om binnen de Vlaamse Sociale Bescherming bepaalde rechten, al dan niet, toe te kennen. In Vlaanderen wordt een Vlaams IT-platform BelRAI ontwikkeld waarop de verschillende BelRAI-instrumenten stapsgewijs geïntegreerd zullen worden en multidisciplinaire samenwerking over de sectoren heen mogelijk wordt gemaakt. De indicatiestellingen worden opgeslagen in de achterliggende BelRAI-databank.

In het VSB-decreet van 18 mei 2018 en in het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 wordt uitdrukkelijk geopteerd voor BelRAI als inschalingsinstrument. In de uitvoeringsbesluiten wordt de gefaseerde implementatie van BelRAI voor de toekenning van zorgbudgetten, de diensten gezinszorg, de diensten maatschappelijk werk en de residentiële ouderenzorg verder geconcretiseerd.

1.1.2 Probleemstelling en omgevingsanalyse

Naar aanleiding van een nieuwe gegevensverwerking in het kader van deze gefaseerde implementatie van BelRAI en enkele beleidsdoelstellingen die hieraan gekoppeld zijn, is uit interne analyse gebleken dat het Departement Zorg onvoldoende wettelijke basis heeft in het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 om persoonsgegevens te mogen verwerken. Daarnaast wordt het Departement Zorg in het artikel 49 van het VSB-decreet wel aangeduid als verwerkingsverantwoordelijke van eerder genoemde BelRAI-databank met indicatiestellingen, maar voorziet dit artikel echter niet in een verwerking van deze gegevens door het Departement Zorg. Deze hiaten kaderen niet enkel binnen BelRAI, maar hebben betrekking op het breder beleidsdomein van gezondheids- en woonzorg en Vlaamse Sociale Bescherming.

De vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof en de adviespraktijk van de Raad van State stellen dat, doordat artikel 22 van de Grondwet het aan de bevoegde wetgever voorhoudt om vast te stellen in welke gevallen en onder welke voorwaarden afbreuk kan gedaan worden aan het recht op eerbiediging van het privéleven, het aan elke burger waarborgt dat geen enkele inmenging in dat recht kan plaatsvinden dan krachtens regels die zijn aangenomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering. Een delegatie is niet strijdig met dit wettigheidsbeginsel, voor zover de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de “essentiële elementen” voorafgaandelijk door de wetgever vastgesteld zijn.

Eén van deze “essentiële elementen” van de verwerking die op het niveau van het decreet moeten worden vastgelegd zijn volgens de afdeling Wetgeving van de Raad van State de categorieën van verwerkte gegevens. In het artikel 59, §5, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019, wordt voor wat betreft de verwerking van de persoonsgegevens door het Departement Zorg, alleen in een zeer algemene omschrijving voorzien, zonder de effectieve categorieën van persoonsgegevens op te sommen, waarvoor een delegatie wordt voorzien aan de Vlaamse Regering. In het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers werden de categorieën van persoonsgegevens bovendien niet altijd volledig uitgewerkt.

Om aan deze huidige tekorten tegemoet te komen, wordt het artikel 59, §5, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 vervangen en worden de categorieën van persoonsgegevens die verwerkt worden door het Departement Zorg op decretaal niveau opgenomen. Daarnaast zijn er ook wijzigingen en toevoegingen nodig in artikel 49 van het VSB-decreet opdat het Departement Zorg de persoonsgegevens uit de BelRAI-databank mag verwerken.

Woonzorgdecreet

Het Departement Zorg heeft krachtens het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 de taak om woonzorgvoorzieningen en verenigingen te vergunnen, te erkennen en te subsidiëren binnen de programmatie. Deze wordt bepaald aan de hand van objectief meetbare criteria met als doel tot een evenredige spreiding van het woonzorgaanbod, afgestemd op de zorgbehoefte en met een aangepaste planning in tijd en ruimte. Het decreet bepaalt doelstellingen, gebruikersgerichte en organisatorische werkingsprincipes die de Vlaamse Regering verder kan concretiseren en uitwerken in erkenningsvoorwaarden. Het Departement Zorg heeft de taak om de naleving van deze erkenningsvoorwaarden na te gaan en, waar nodig, een toezicht- en handhavingsbeleid te voeren met gepaste maatregelen rond administratieve geldboetes en het behoud van een erkenning. Het Departement Zorg heeft ook de taak om op te treden tegen dienstverleners die een erkenningsplichtige woonzorgvoorziening of vereniging aanbieden, zonder erkenning en woonzorgvoorzieningen of verenigingen die een exploitatie uitbaten onder een erkende benaming zonder toelating.

In het kader van de uitvoering van deze opdrachten verwerkt het Departement Zorg bepaalde persoonsgegevens van zowel de gebruikers als de personeelsleden van woonzorgvoorzieningen en verenigingen die onder het toepassingsgebied van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 vallen.

Voor gebruikers gaat het om volgende gegevens:

- de persoonsgegevens met het oog op de identificatie van de betrokken gebruiker, inclusief het Rijksregisternummer of bis-nummer;
- de geboortedatum;
- het geslacht;
- de hoofdverblijfplaats (gemeente);
- de datum van overlijden;
- de gezondheidsgegevens over de gebruiker;
- de gegevens met betrekking tot de in de woonzorgvoorziening verleende zorg en ondersteuning;
- de plaats waar de zorg en ondersteuning wordt verleend door de woonzorgvoorziening.

Voor personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders worden volgende gegevens verwerkt:

- de persoonsgegevens met het oog op de identificatie van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders, inclusief het Rijksregisternummer of het bis-nummer;
- de geboortedatum;
- het geslacht;
- de hoofdverblijfplaats (gemeente);
- de datum van overlijden;
- de gegevens over de tewerkstelling van de personeelsleden;
- de gegevens met betrekking tot de bekwaamheid en integriteit van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en de bestuurders, met name:
 - o de genoten opleiding;
 - o de gegevens van het uittreksel uit het strafregister die noodzakelijk zijn om na te gaan of de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en de bestuurders geen eigenschappen hebben die onverzoenbaar zijn met hun functie.

De motivering waarom de verwerking van deze gegevens essentieel zijn, werd opgenomen in de memorie van toelichting, die als bijlage is toegevoegd.

VSB-decreet

Gegevensdeling

Bij het decreet van 1 december 2023 houdende diverse bepalingen over het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin werd het Departement Zorg aangeduid als verwerkingsverantwoordelijke van de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het beheer van de databank met BelRAI-indicatiestellingen. Uit een interne analyse is gebleken dat bij de opgerichte databank met BelRAI-indicatiestellingen het Departement Zorg wel aangeduid werd als gegevensbeheerder, maar niet werd geregeld welke persoonsgegevens het Departement Zorg bij het uitvoeren van deze taak regelt en mag verwerken. Om deze reden wordt het artikel 49 van het VSB-decreet aangepast zodat deze bepaling eveneens uitdrukkelijk voorziet in de verwerking van de persoonsgegevens van de gebruikers en van de personen die een indicatiestelling kunnen afnemen in het kader van het beheer van de databank met BelRAI-indicatiestellingen, in het bijzonder met het oog op beleidsrapportering, beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering. Dit wordt inhoudelijk verder toegelicht bij de artikelsgewijze bespreking.

Volgende wijzigingen worden in voornoemd artikel aangebracht:

1. Het Departement Zorg wordt toegevoegd als verwerker van persoonsgegevens van de gebruiker voor volgende doeleinden:
 - Het toezicht op de naleving van de erkennings- en financieringsvoorwaarden door de zorgvoorzieningen;
 - Het uitvoeren van een kwaliteitsbeleid aan de hand van indicatoren en groepsstatistieken uit de BelRAI-gegevens;
 - Het vastleggen van een programmatieplanning aan de hand van deze BelRAI-gegevens;
 - Het nemen van beleidsmaatregelen om de financiering van zorgvoorzieningen en gebruikers binnen de Vlaamse Sociale Bescherming te versterken aan de hand van BelRAI-gegevens.
2. De te verwerken persoonsgegevens van de gebruikers van wie een indicatiestelling wordt opgeslagen in de BelRAI-databank zijn: de leeftijdscategorie, de postcode van de hoofdverblijfplaats, de periode van overlijden, de gezondheidsgegevens en de gegevens van socio-economische, levensbeschouwelijke en culturele aard, de gegevens over de zelfbeschikking en factoren uit het dagelijkse leven. Deze gegevens zijn steeds gepseudonimiseerd.
3. Het Departement Zorg kan de identificatiegegevens, opleidingsgegevens en tewerkstellingsgegevens verwerken van de personen die een indicatiestelling kunnen afnemen in het kader van het beheer van de databank.

Voor elk van de vier doeleinden vermeld onder punt 1 hierboven zal het departement Zorg een gegevensbeschermingsbeoordeling doorlopen met een inschatting van de risico's om de principes van minimale gegevensverwerking na te leven. Hoewel de verschillende categorieën van gegevens die kunnen voorkomen in de BelRAI-instrumenten, vermeld in punt 2, worden gedefinieerd, zullen niet voor elk doeleinde elke categorie van gegevens noodzakelijk verwerkt moeten worden. Dit moet blijken uit de gedetailleerde impactanalyse die lopende is. Er worden echter geen rechtstreekse identificatiegegevens verwerkt (o.a. (voor)naam, rijksregisternummer, geboortedatum, datum van overlijden...). Het identificatierisico voor de overige gegevens zal aan de hand van de hierboven vermelde impactanalyse verder worden uitgewerkt (bijvoorbeeld welke leeftijdscategorieën best worden gebruikt) en in functie van de vereisten per doeleinde.

De motivering waarom de verwerking van deze gegevens essentieel zijn, werd opgenomen in de memorie van toelichting, die als bijlage is toegevoegd.

Dossierts

De Vlaamse sociale bescherming voert BelRAI gefaseerd in als evaluatie-instrument voor zorgzwaarte. In eerste instantie werd de BelRAI-screener geïmplementeerd voor het zorgbudget zwaar zorgbehoevenden en voor de sectoren gezinszorg en de diensten maatschappelijk werk (juni 2021). In 2022 volgden de BelRAI Home Care met sociaal supplement. In 2023 werd de BelRAI Long Term Care Facility geïmplementeerd. Medio 2024 wordt de BelRAI Screener ook ingevoerd als evaluatie-instrument voor het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood.

Bij de invoering van de BelRAI Screener als evaluatie-instrument werd bepaald dat de gebruiker een dossiertaks verschuldigd is bij de aantekening van een administratief beroep. Op die manier werd een noodzakelijke maar billijke drempel ingebouwd en dit zonder de toegang tot een administratief beroep te belemmeren.

Wanneer er geen drempels worden ingebouwd voor het aantekenen van een administratief beroep, kan verwacht worden dat de gebruiker bij een negatieve beslissing van de gemachtigde indicatiesteller systematisch om een second opinion gaat vragen, wat we willen afremmen.

De dossiertaks heeft enkel zin als het om een betwisting gaat over het evaluatie-instrument en wordt daarom beperkt tot deze inhoud.

De dossiertaks bedraagt 75 euro. De dossiertaks bedroeg slechts de helft (dus 37,50 euro) voor de gebruiker die op 1 januari van het kalenderjaar dat voorafgaat aan het kalenderjaar waarin de dossiertaks moet betaald worden, recht heeft op de verhoogde verzekeringstegemoetkoming, vermeld in artikel 37, §19, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994. Bovendien werden 6 categorieën van gebruikers vrijgesteld van de betaling van een dossiertaks:

1° de gebruiker die het voorwerp is van een collectieve schuldenregeling, die in staat van faillissement is verklaard of die door een gerechtsdeurwaarder insolvent is verklaard;

2° de gebruiker die het voorwerp is van budgetbegeleiding of budgetbeheer door een Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn of door een door de Vlaamse Gemeenschap erkende instelling voor schuldbemiddeling of van een minnelijke schuldbemiddeling, vermeld in artikel 519, §2, 10°, van het Gerechtelijk Wetboek;

3° de gebruiker of een lid van zijn gezin heeft recht op een leefloon als vermeld in de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie;

4° de gebruiker of een lid van zijn gezin heeft recht op een inkomensvervangende tegemoetkoming als vermeld in de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap;

5° de gebruiker of een lid van zijn gezin heeft recht op het minimumdagbedrag van de werkloosheidsuitkering als vermeld in het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering, en het gezinsinkomen van de gebruiker bestaat alleen uit deze uitkering;

6° de gebruiker of een lid van zijn gezin heeft recht op de inkomensgarantie voor ouderen als vermeld in de wet van 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen.

Bij arrest van het Grondwettelijk Hof 2023/112 van 20 juli 2023 werden bepalingen aangaande de dossiertaks vernietigd.

Het Hof vernietigde de vrijstelling van de dossiertaks voor het instellen van een administratief beroep, in zoverre zij sommige categorieën volledig vrijstelt van de dossiertaks en personen die recht hebben op een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering slechts gedeeltelijk vrijstelt.

Anderzijds blijft wel de initiële nood aan een dossiertaks bestaan. Zeker nu door de invoering van de BelRAI Screener als indicatie-instrument voor het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood een veelvoud aan administratieve beroepen kan verwacht worden zonder invoering van de verlaagde dossiertaks.

De inschalingen zullen immers gelden voor een periode van 6 tot 36 maanden en er zijn 5 verschillende afkappunten, zodat ook een administratief beroep mogelijk is zelfs wanneer men een positieve beslissing heeft.

Om de ongelijke behandeling op te heffen wordt een lagere dossiertaks ingevoerd zowel voor de personen die recht hebben op de verhoogde verzekeringstegemoetkoming, als voor de reeds geciteerde 6 categorieën van gebruikers.

In de gevallen waarin het administratief beroep gegrond wordt verklaard, wordt de dossiertaks integraal teruggestort. Bij arrest van het Grondwettelijk Hof 2023/112 van 20 juli 2023 wees het Hof terecht op een lacune in het decreet. Het Hof oordeelde dat de dossiertaks volledig moet worden terugbetaald wanneer de arbeidsrechtbank oordeelt dat het administratief beroep ten onrechte als ongegrond werd afgewezen

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Voor een artikelsgewijze bespreking wordt verwezen naar de memorie van toelichting, punt II. Toelichting bij Artikelen. Deze is bijgevoegd als bijlage.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

In 2022 waren er 487 ongegronde beroepen tegen een beslissing over het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden, waarbij geen volledige dossiertaks werd betaald.

Dit betekent dat er 487×30 euro = 14.610 euro aan dossiertaks zou betaald worden.

Het is nu moeilijk in te schatten hoeveel beroepen met dossiertaks van 30 euro er zullen zijn tegen beslissingen over het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood. De maximale raming is dat het bedrag hierdoor zou verdubbelen tot 30.000 euro. Dit zijn inkomsten op het begrotingsartikel GMO-BGHFATC-OW : DOSSIERTAKSEN NAV BEZWAREN ADMINISTRATIEVE EN BEROEPSCOMMISSIE.

De inspectie van Financiën heeft op 13/09/2023 en 2/10/2023 gunstige adviezen verleend en heeft meegedeeld dat voor dit dossier het gemotiveerd akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, niet vereist is.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van decreet heeft geen impact op het personeel van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorontwerp van decreet heeft geen impact op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na de definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering van het ontwerp van decreet wordt het ontwerp van decreet en de bijhorende memorie van toelichting ingediend bij het Vlaams Parlement.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te hechten aan het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming en artikel 59 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019, wat betreft BelRAI en de verwerking van persoonsgegevens en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin te gelasten voornoemd ontwerp van decreet en de bijbehorende memorie van toelichting, in naam van de Vlaamse Regering, in te dienen bij het Vlaams Parlement.

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS